

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету економіки та управління

_____ Андрій КОЦУР
« 29 » 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 29 » 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

_____ Святослав ПИТЕЛЬ
« 29 » 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

ступінь вищої освіти – «бакалавр»

галузь знань – 07 Управління та адміністрування

спеціальність – 073 Менеджмент

освітньо-професійна програма «Управління персоналом»

Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (семінарські) заняття	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік, сем.
Денна	III	VI	30	30	4	8	78	150	VI
Заочна	III	VI	8	4			138	150	VI

Тернопіль – 2025

Робочу програму склав:

к.е.н., доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу
Юрій БОГАЧ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, протокол № 2 від 28.08.2025 р.

Завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
д.е.н., професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Гарант ОПП
канд. екон. наук, доцент

Ольга ДЯКІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Дисципліна «Місцеве господарювання»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: Денна – 5 Заочна – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни – вибіркова Мова вивчення – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 073 «Менеджмент»	Рік підготовки: Денна – 3 Заочна – 3 Семестр: Денна – 2 Заочна – 2
Кількість змістових модулів – 1	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 30 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин Денна – 150 Заочна – 150		Самостійна робота, в тому числі дуальна освіта: Денна – 78 год. Тренінг 8 год. Індивідуальна робота – 4 Заочна – 138 год.
Тижневих годин: 10 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю - залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

2. Мета і завдання дисципліни «Місцеве господарювання»

2.1. Мета вивчення дисципліни полягає у набутті теоретичних знань та вмінь і навичок щодо застосування здобутих системних знань для досягнення ефективного практичного результату в частині управління місцевим господарством. Мета розкривається через вивчення структури міського господарства та особливостей управління розвитком, забудовою та функціонуванням міст і підсистем міського господарства.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- засвоїти основні передумови та проблеми розвитку міст, структуру міського господарства;
- сформулювати теоретичні знання та практичні навички щодо методів управління сучасним містом;
- засвоїти соціально-економічні основи формування життєвого середовища;
- набути навички практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність використовувати методи ведення містобудівного моніторингу;
- здатність використовувати техніко-економічні показники розвитку і забудови міст для оцінки ефективності управління місцевим господарством;
- здатність розробляти тактичні та оперативні плани з управління місцевим господарством;
- володіння методами і механізмами управління містобудівною та господарською діяльністю.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є дисципліни: «Менеджмент», «Теорія організації», «Державне і регіональне управління», цілеспрямованої роботи над вивченням літературних джерел, активної роботи на лекціях і практичних заняттях, систематичної самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.5. Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує вивчення дисципліни:

- вміти аналізувати та компонувати структуру міського господарства;
- практично використовувати методи та механізми управління містобудівною та господарською діяльністю, ведення містобудівного моніторингу, техніко-економічного обґрунтування розвитку і забудови міст.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Тема 1. Поняття міста та його господарства в економіці України

Поняття, зміст та види муніципального господарства, загальні принципи його функціонування. Економічний, соціальний та екологічний комплекс міста. Основні завдання з управління міським господарством.

Тема 2. Структура міського господарства та його функції

Комплекс систем міського господарства, їх класифікація. Структурна побудова міського господарства, особливості його формування та функціонування. Сучасні вимоги і тенденції розвитку, містобудівна система, її просторова ієрархія.

Тема 3. Господарська діяльність об'єктів міського господарства

Форми власності об'єктів міського господарства. Соціально-економічні проблеми розвитку та управління міським господарством. Ресурсні потенціали та фінансове планування (ціноутворення, формування доходів та витрат) на підприємствах міського господарства.

Тема 4. Житлове господарство

Завдання та структура житлового господарства. Загальні вимоги до формування та утримання житлової території міста. Структурні одиниці території. Управління житловим господарством міста. Форми житлово-експлуатаційних об'єднань.

Тема 5. Дорожнє господарство

Містобудівні вимоги до формування і розвитку вулично-дорожньої мережі міста. Проблеми забезпечення руху транспорту та пішоходів, стоянок автотранспорту у сучасних містах. Задачі з утримання вулично-дорожньої мережі міста, Утримання міських вулиць в особливих умовах (зимовий, паводковий та осінній періоди).

Тема 6. Міський транспорт

Склад транспортного міського господарства. Транспортне обслуговування міського населення в сучасних умовах. Основні експлуатаційні показники міського транспорту. Управління міським транспортом.

Тема 7. Зелене господарство

Зелені насадження - складова міського господарства. Особливості виробничих процесів у зеленому господарстві. Проблеми зеленого господарства міст України. Завдання покращення стану зеленого господарства у сучасних містах України.

Тема 8. Системи інженерного забезпечення міст

Інфраструктура систем життєзабезпечення міст. Експлуатаційні управління та їх об'єднання. Диспетчеризація систем інженерного забезпечення. Проблеми та перспективи розвитку систем життєзабезпечення міст.

Тема 9. Системи санітарного благоустрою та освітлення міських територій

Інфраструктура систем санітарного благоустрою. Збирання і видалення твердих відходів. Прибирання міських територій. Організація робіт з вивезення сміття. Утилізація міських твердих відходів.

Задачі освітлення міських територій. Умови формування освітлення міських територій: освітлення транспортних і пішохідних розв'язок і споруд; особливості освітлення житлових масивів, парків, скверів, бульварів та окремих споруд. Елементи освітлення міських територій. Організація робіт з освітлення міських територій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ МІСТОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТА

Тема 10. Основи місцевого економічного розвитку

Поняття «місцевий економічний розвиток». Концепції місцевого економічного розвитку. Принципи та можливості місцевого економічного розвитку. Визначення цілей місцевого економічного розвитку. Місцева економічна політика. Суб'єкти і об'єкти місцевої економічної політики. Нормативно-правове забезпечення місцевого економічного розвитку в Україні.

Тема 11. Методологія та сучасна практика стратегічного планування економічного розвитку міста

Стратегічне планування місцевого економічного розвитку. Стратегічний підхід до планування розвитку територій: передумови, переваги, сутність та визначення базових понять. Особливості вітчизняної практики стратегічного планування.

Методологія визначення пріоритетів стратегічного розвитку міста. Визначення місії міста. Стратегічне бачення, пріоритети, цілі, завдання. Екологічне оцінювання в стратегічному плануванні. Організація моніторингу та оцінки реалізації стратегічного плану.

Тема 12. Фінансування та оцінювання місцевого економічного розвитку

Джерела фінансування місцевого економічного розвитку: бюджетні, інвестиційні, кредитні та грантові, їх: переваги і недоліки. Види бюджетування, форми значення для фінансування проектів. Місцеві цільові програми як інструмент фінансування місцевого економічного розвитку. Субвенції в місцевому економічному розвитку. Державний фонд регіонального розвитку та його можливості для реалізації завдань місцевого господарювання та місцевого економічного розвитку.

Тема 13. Інвестиційні інструменти та грантові механізми в забезпеченні економічного розвитку міста

Роль інвестицій і інвесторів для місцевого економічного розвитку. Інтереси влади, місцевого бізнесу, інвестора. Зміст, формування та моніторинг інвестиційного клімату. Шляхи активізації інвестування. Іноземні інвестиції Класифікація іноземних інвестицій, шляхи їх залучення. Підходи до управління розвитком індустриальних зон, ділянки типу «Грінфілд» і «Браунфілд».

Грантова допомога: джерела та інструменти.

Тема 14. Підтримка розвитку місцевого бізнесу та підприємництва як складова місцевого господарювання

Створення сприятливого бізнес-клімату Поняття та показники бізнес-клімату, основні джерела інформації про бізнес-клімат. Методика дослідження стану бізнес-клімату в Україні. Регуляторна політика на місцевому рівні та її вплив на бізнес-клімат в місті. Інструменти стимулювання та підтримки малого і середнього бізнесу. Необхідність та основи розвитку та підтримки соціального підприємництва.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ “МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ”

(денна форма навчання)

Тема	Кількість годин				
	Лек-ції	Прак-тичні занят-тя	Само-стійна робота	Індиві-дуальна робота	Кон-трольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Структура та зміст міського господарства					
Тема 1. Поняття міста та його господарства в економіці України	2	2	5	-	тести
Тема 2. Структура міського господарства та його функції	2	2	5	-	тести, управлін-ські ситуації
Тема 3. Господарська діяльність об'єктів міського господарства	2	2	5	-	
Тема 4. Житлове господарство	1	1	10	-	тести, управлін-ські ситуації
Тема 5. Дорожнє господарство	1		8	-	
Тема 6. Міський транспорт	1	1	8	-	
Тема 7. Зелене господарство	1		5	-	
Тема 8. Системи інженерного забезпечення міст	1	1	5	-	
Тема 9. Системи санітарного благоустрою та освітлення міських територій	1	1	5	-	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Реалізація містогосподарської діяльності. Економічний розвиток міста					
Тема 10. Основи місцевого економічного розвитку	4	4	7	1	тести, управлін-ські ситуації
Тема 11. Методологія та сучасна практика стратегічного планування економічного розвитку міста	2	4	5	-	
Тема 12. Фінансування та оцінювання місцевого економічного розвитку	4	4	5	1	
Тема 13. Інвестиційні інструменти та грантові механізми в забезпеченні економічного розвитку міста	4	4	5	1	
Тема 14. Підтримка розвитку місцевого бізнесу та підприємництва як складова місцевого господарювання	4	4	5	1	РКР
Тренінг			8		
Разом	30	30	86	4	

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ “МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ”

(заочна форма навчання)

Тема	Кількість годин				
	Лек-ції	Прак-тичні занят-тя	Само-стійна робота	Індиві-дуальна робота	Кон-трольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Структура та зміст міського господарства					
Тема 1. Поняття міста та його господарства в економіці України	1		8		
Тема 2. Структура міського господарства та його функції	1	1	10		тести, управлін-ські ситуації
Тема 3. Господарська діяльність об'єктів міського господарства	2	1	10		
Тема 4. Житлове господарство			8		
Тема 5. Дорожнє господарство			8		
Тема 6. Міський транспорт			8		
Тема 7. Зелене господарство			8		
Тема 8. Системи інженерного забезпечення міст			8		
Тема 9. Системи санітарного благоустрою та освітлення міських територій			8		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Реалізація містогосподарської діяльності. Економічний розвиток міста					
Тема 10. Основи місцевого економічного розвитку	1	1	12	-	тести, управлін-ські ситуації
Тема 11. Методологія та сучасна практика стратегічного планування економічного розвитку міста	1	1	12	-	
Тема 12. Фінансування та оцінювання місцевого економічного розвитку	1		12	-	
Тема 13. Інвестиційні інструменти та грантові механізми в забезпеченні економічного розвитку міста	1		12	-	
Тема 14. Підтримка розвитку місцевого бізнесу та підприємництва як складова місцевого господарювання			12	-	
Разом	8	4	138	-	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Практичне заняття №1

Тема: Поняття міста та його господарства в економіці України.

Мета: набуття практичних вмінь і навичок щодо аналізу міського господарства.

Питання для обговорення

1. Поняття структури муніципального господарства.
 2. Види міського господарства.
 3. Принципи управління міським господарством.
- Тестові завдання та ситуаційні вправи.

Практичне заняття №2

Тема: Структура міського господарства та його функції.

Мета: набуття практичних вмінь і навичок щодо аналізу міського господарства.

Питання для обговорення

1. Завдання виробничого та соціального комплексу міста.
 2. Основні галузі виробничого та соціального комплексу міста.
 3. Тенденції розвитку основних об'єктів управління в місті
 4. Містобудівна система та її просторова ієрархія
- Тестові завдання та ситуаційні вправи.

Практичне заняття №3

Тема: Господарська діяльність об'єктів міського господарства.

Мета: набуття вмінь щодо ідентифікації потрібних для міста ресурсів виходячи з його потреб.

Питання для обговорення

1. Форми власності об'єктів міського господарства.
 2. Соціально-економічні проблеми розвитку та управління міським господарством.
 3. Ресурсні потенціали та фінансове планування (ціноутворення, формування доходів та витрат) на підприємствах міського господарства.
- Тестові завдання та ситуаційні вправи.

Практичне заняття №4

Тема: Житлове господарство.

Мета: набуття вмінь щодо використання управлінських підходів для виконання завдань, пов'язаних з функціональним призначенням галузі, здійснюється спеціалізованими житлово-експлуатаційними організаціями, які

залучають на договірних засадах інші підприємства, насамперед комунального господарства, що виконують роботи і надають послуги, потреба в яких виникає у процесі експлуатації та обслуговування житлового фонду.

Питання для обговорення

1. Завдання та структура житлового господарства.
2. Загальні вимоги до формування та утримання житлової території міста.
3. Структурні одиниці території.
4. Управління житловим господарством міста.
5. Форми житлово-експлуатаційних об'єднань.

Тестові завдання та ситуаційні вправи.

Тема: Міський транспорт.

Мета: набуття практичних вмінь і навичок щодо аналізу щільності пасажирських потоків і визначення потреби населення у внутріміських перевезеннях.

Питання для обговорення

1. Системи міського транспорту. Системи зовнішнього транспорту.
2. Системи комунального транспорту.
3. Класифікація міського транспорту та його специфічні риси.
4. “Транспортні вузли міста” та їх місце в інфраструктурі міста.

Тестові завдання та ситуаційні вправи.

Практичне заняття №5

Тема: Системи інженерного забезпечення міст

Мета: формування практичних умінь щодо застосування управлінських підходів у сфері функціонування та розвитку систем інженерного забезпечення населених пунктів. Заняття спрямоване на опанування принципів організації, експлуатації та модернізації інженерних мереж (водопостачання, водовідведення, енергопостачання, газопостачання, теплопостачання), а також на розуміння ролі спеціалізованих комунальних організацій, які забезпечують стабільне функціонування міської інфраструктури.

Питання для обговорення

1. Поняття та складові систем інженерного забезпечення міста.
2. Структура та функції підприємств, що забезпечують експлуатацію інженерних мереж.
3. Принципи планування, будівництва та модернізації інженерних систем.
4. Управління інженерною інфраструктурою в умовах цифровізації та енергетичної трансформації.
5. Інноваційні підходи до підвищення ефективності та безпеки інженерних систем.

Тестові завдання та ситуаційні вправи

Тема: Системи санітарного благоустрою та освітлення міських територій

Мета: формування компетентностей у сфері організації, управління та контролю за функціонуванням систем санітарного благоустрою (збирання, вивезення та утилізація відходів, прибирання територій, санітарна очистка) та систем зовнішнього освітлення міста. Заняття покликане навчити студентів визначати потреби міських територій, застосовувати нормативні вимоги та аналізувати ефективність роботи комунальних служб.

Питання для обговорення

1. Призначення та основні елементи систем санітарного благоустрою міста.
2. Організація системи збору, перевезення та утилізації твердих побутових відходів.
3. Нормативні вимоги до санітарного утримання міських територій.
4. Призначення та склад систем міського освітлення.
5. Сучасні технології освітлення міських територій та підходи до підвищення енергоефективності.

Тестові завдання та ситуаційні вправи

Практичне заняття №6-7

Тема: Основи місцевого економічного розвитку

Мета: набуття практичних вмінь і навичок щодо формування концепції економічного розвитку території.

Питання для обговорення

1. Поняття «місцевий економічний розвиток».
2. Концепції місцевого економічного розвитку.
3. Принципи та можливості місцевого економічного розвитку.
4. Місцева економічна політика.
5. Суб'єкти і об'єкти місцевої економічної політики.
5. Нормативно-правове забезпечення МЕР в Україні.

Тестові завдання та ситуаційні вправи.

Практичне заняття №8-9

Тема: Методологія та сучасна практика стратегічного планування економічного розвитку міста

Мета: набуття практичних вмінь і навичок щодо стратегічного планування місцевого економічного розвитку.

Питання для обговорення

1. Стратегічне планування місцевого економічного розвитку.
2. Стратегічний підхід до планування розвитку територій: передумови, переваги, сутність та визначення базових понять.

3. Особливості вітчизняної практики стратегічного планування.
 4. Методологія визначення пріоритетів стратегічного розвитку міста.
 5. Визначення місії міста. Стратегічне бачення, пріоритети, цілі, завдання.
 6. Екологічне оцінювання в стратегічному плануванні.
 7. Організація моніторингу та оцінки реалізації стратегічного плану.
- Тестові завдання та ситуаційні вправи.

Практичне заняття №10-11

Тема: Фінансування та оцінювання місцевого економічного розвитку

Мета: набуття практичних вмінь і навичок щодо використання різних інструментів фінансування місцевого економічного розвитку.

Питання для обговорення

1. Джерела фінансування місцевого економічного розвитку.
2. Види бюджетування, форми значення для фінансування проектів.
3. Місцеві цільові програми як інструмент фінансування місцевого економічного розвитку.
4. Субвенції в місцевому економічному розвитку.
5. Державний фонд регіонального розвитку та його можливості для реалізації завдань місцевого господарювання та місцевого економічного розвитку.

Тестові завдання та ситуаційні вправи.

Практичне заняття №12-13

Тема: Інвестиційні інструменти та грантові механізми в забезпеченні економічного розвитку міста

Мета: набуття практичних вмінь і навичок щодо використання зовнішніх інвестиційних інструментів для забезпечення місцевого економічного розвитку.

Питання для обговорення

1. Роль інвестицій та інвесторів для місцевого економічного розвитку.
2. Формування та моніторинг інвестиційного клімату.
3. Шляхи активізації інвестування.
4. Іноземні інвестиції. Класифікація іноземних інвестицій, шляхи їх залучення.
5. Підходи до управління розвитком індустріальних зон, ділянки типу «Грінфілд» і «Браунфілд».
6. Грантова допомога: джерела та інструменти.

Практичне заняття №14-15

Тема: Підтримка розвитку місцевого бізнесу та підприємництва як складова місцевого господарювання

Мета: формування вмінь щодо застосування управлінських підходів для стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва на території громади. Заняття спрямоване на опанування принципів функціонування місцевої економіки, інструментів підтримки бізнесу, а також механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування з підприємницьким сектором з метою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку громади.

Питання для обговорення

1. Роль місцевого бізнесу в системі місцевого господарювання.
2. Функції органів місцевого самоврядування у підтримці підприємництва.
3. Інструменти стимулювання малого та середнього бізнесу (фінансові, організаційні, регуляторні).
4. Партнерство влади, бізнесу та громадськості: форми й механізми взаємодії.
5. Кращі практики розвитку підприємництва в територіальних громадах.

Тестові завдання та ситуаційні вправи

6. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Тренінг з дисципліни «Місцеве господарювання» проводиться з метою формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок командної роботи, уміння аналізувати потреби територіальної громади, розробляти управлінські рішення, прогнозувати їх наслідки та ефективно комунікувати у процесі вирішення завдань місцевого розвитку. Особлива увага приділяється освоєнню інструментів економічного, інфраструктурного та соціального планування на локальному рівні.

1. Вступна частина.

Актуалізація теми тренінгу та представлення його загальної структури. Ознайомлення студентів із:

- метою тренінгу;
- навчальними та практичними завданнями;
- форматом проведення;
- очікуваними результатами та критеріями оцінювання.

Коротка презентація програми тренінгу та проблематики місцевого господарювання, яка буде опрацьована в командному форматі.

2. Організаційна частина

Формування 3–5 малих робочих груп (команд).

Встановлення правил командної роботи та взаємодії.

Ознайомлення з ролями учасників (аналітик, координатор, комунікатор, модератор).

Розподіл між групами завдань, відповідно до обраного напрямку місцевого господарювання.

Забезпечення роздатковими матеріалами: таблицями для аналізу, картами ресурсу громади, бланками SWOT-аналізу, алгоритмами прийняття управлінських рішень, інструкціями для підготовки проектів.

3. Практична частина

Виконання тренінгових завдань у малих групах з використанням базових та інноваційних методів: ситуаційного моделювання, аналізу стейкхолдерів, картування проблем, методу «громадського бюджету», мозкового штурму та проектного підходу.

Команди працюють над розробкою міні-проекту розвитку певної сфери місцевого господарювання (на вибір студентів або за рішенням викладача):

- санітарного благоустрою;
- транспортної інфраструктури;
- енергоменеджменту;
- місцевого підприємництва;
- благоустрою територій;
- систем інженерного забезпечення;
- рекреаційних зон;
- житлово-комунальної інфраструктури тощо.

Тематика тренінгу

Студенти у командах працюють над створенням комплексного міні-проєкту розвитку певної сфери місцевого господарювання, який має сприяти покращенню якості життя населення територіальної громади. Кожна група обирає своє завдання залежно від напрямку:

- удосконалення систем благоустрою території;
- підвищення енергоефективності комунальних підприємств;
- впровадження системи «розумного» вуличного освітлення;
- розвиток місцевого підприємництва;
- оптимізація транспортних потоків;
- покращення системи поводження з відходами;
- модернізація інженерної інфраструктури;
- розвиток зелених зон міста тощо.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА, В ТОМУ ЧИСЛІ ДУАЛЬНА ОСВІТА

Мета: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Питання, які пропонуються для вивчення дисципліни, в рамках самостійної роботи:

№ п/п	Тематика
1.	Нові форми об'єднань утримання житла.
2.	Утримання міських вулиць в зимовий і паводковий періоди.
3.	Утримання зелених насаджень в умовах висотної забудови.
4.	Альтернативні системи теплопостачання населених пунктів.
5.	Системи утилізації сміття.
6.	Енергозберігаюче обладнання для освітлення міських територій.
7.	Утримання міських територій в паводковий період.
8.	Зарубіжний досвід муніципального господарювання.
9.	Особливості реалізації окремих державних повноважень.
10.	Особливості стратегічного планування в муніципальному господарстві.
11.	Форми впливу міської адміністрації та органів місцевого самоуправління на підприємства різних форм власності.
12.	Моніторинг програм планування розвитку міст.
13.	Особливості планування та забудови міст у складних інженерно-геологічних умовах.
14.	Моделювання житлового середовища як цілісної системи.
15.	Ініціація стратегічного планування розвитку територій.
16.	Залучення представників громади до процесу стратегічного планування.

17.	Формування пакету проектів з розвитку міста.
18.	Екологічне оцінювання у стратегічному плануванні.
19.	Методологічні підходи до збору і аналізу даних, проведення досліджень, зокрема опитувань думки представників бізнесу і громадськості.
20.	Формування описово-аналітичної частини стратегічного плану / профілю громади (міста)

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінги	Самостійна робота
Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття).	Тестування по темах 1-14 на платформі Moodle, що включає 20 тестових питань, правильна відповідь на кожне із яких оцінюється по 5 балів	Оцінка за виконані тренінгові завдання (4 завдання) визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих в процесі виконання тренінгових завдань	Оцінка за виконану самостійну роботу визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за виконані окремі завдання (2 завдання) в рамках виконання проекту брендингу

* Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Місьцеве господарювання» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Отриманий рівень знань студента з усіх видів виконуваних робіт по дисципліні (теоретична підготовка, практична робота) оцінюється як за національною шкалою, так і шкалою ECTS.

Поточне опитування під час заняття:

90-100 балів - у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75-89 балів - достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65-74 бали - в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60-64 бали - не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-59 балів - не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять.

Тренінг:

90-100 балів - у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75-89 балів - достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65-74 бали - в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60-64 бали - не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1-59 - не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90-100 балів - зміст самостійної роботи відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75-89 балів - зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60-74 балів - поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1-59 балів - завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Отриманий рівень знань студентів з усіх видів виконуваних робіт по дисципліні оцінюється як за національною шкалою, так і за шкалою ECTS, поданою в таблиці.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій. Платформа Moodle.wunu.edu.ua On-line платформи: ZOOM; Google Meet Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: MS Office; телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-14
2.	Електронний варіант лекцій	1-14
3.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-14

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аверкина М.Ф. Забезпечення стійкого розвитку міст та агломерацій: теорія, методологія, практика: монографія. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2015. 496 с.
2. Бліщук К. М. Інноваційні інструменти місцевого економічного розвитку. Ефективність державного управління. 2019. Вип. 2. С. 177-188.
3. Богач Ю., Маргасов Д. Економічна ефективність впровадження інструментів електронної демократії та громадянських технологій для місцевого розвитку. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2025. № 342(3(1), 330-335. URL: <https://herald.khmn.edu.ua/index.php/herald/article/view/1974/2021>
4. Богач Ю.А. Цифровізація діяльності органів місцевого самоврядування як інструмент забезпечення сталого розвитку територіальних громад.

- Економічний простір*. 2025. № 201. С. 264-268. URL: <http://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/332312>
5. Богач Ю.А., Кривокульська Н.М. Аналіз форм участі громадськості у місцевому самоврядуванні. *Економічний аналіз*. 2020. № 4. С. 60-66.
6. Буквар доріг майбутнього. Посібник з управління комунальними дорогами для органів місцевого самоврядування : посіб. Київ, 2020. 172 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/562/13.05.pdf>
7. Варченко, О., Крисанов, Д., & Варченко, О. (2025). Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах України. *Сталий розвиток економіки*, №1 (52), 473-482. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-68>
8. Волосяк М., Богач Ю. Локальна комунікаційна політика в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови. *Матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки*. Тернопіль. 2022. С. 86-88
9. Волосяк М., Богач Ю. Роль корпоративної соціальної відповідальності у місцевому економічному розвитку. *Матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки*. ТНЕУ. 2020
10. Грищенко І. М. Характеристика принципів діяльності органів місцевого самоврядування України. URL: <http://nbuv.gov.ua>
11. Громади і бізнес: чому співпраця взаємовигідна. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/14159>
12. Желюк, Т. Нові можливості та виклики для місцевого економічного розвитку/ URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42993/1/%D0%96%D0%B5%D0%BB%D1%8E%D0%BA.pdf>
13. Житлово-комунальне господарство. ЖКГ - практично, легко про складне. URL: <https://jkg-ukraine.com.ua>
14. Зростання «зелених» міст: практичний посібник. Федерація канадських муніципалітетів / Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2021. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/706/GreenCityGuide_UA.pdf
15. Індекс публічності місцевого самоврядування. URL: <http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/City-Democracy-Index-2020.pdf>
16. Інструменти економічного розвитку територій. URL: http://www.ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Local_Economic_Development_Toolkit_UA.pdf

17. Інструменти управління майном комунальної власності територіальної громади: посібник. Київ. 2021. 107 с.
18. Карелін С. Стійкі системи водопостачання. Готовність до надзвичайних ситуацій та умов воєнного стану. Рекомендації для територіальних громад. Київ. 2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/824/Water-Supply-Resilience.pdf>
19. Кривокульська Н., Гунько С., Брич В., Богач Ю. Регулювання сталого розвитку територіальних громад на засадах стратегічного і проектного підходів в контексті вимог Європейського Союзу. *Інноваційна економіка*. № 3-4. 2024. С.84-95 <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2024-2-8>
20. Маркетингове забезпечення сталого розвитку міського громадського транспорту: монографія / Т. М. Борисова, Г. Л. Монастирський, Р. Б. Окрепкий [та ін.] ; за ред. Т. М. Борисової, Г. Л. Монастирського. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2019. 220 с.
21. Методика формування спроможних територіальних громад – маршрутна карта і покроковий план для добровільного об'єднання громад. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=248000613
22. Містобудування та територіальне планування / Науково-технічні збірники. К.: КНУБА. URL: <http://library.knuba.edu.ua/node/86>
23. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: антикризові інструменти у воєнний і післявоєнний період: посібник для органів місцевого самоврядування. Львів. 2022. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/838/LED.pdf>
24. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с. URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/1plangrweb.pdf>
25. Сторонянська, І. Особливості та проблеми здійснення громадського контролю виконання місцевих бюджетів територіальних громад. Світ фінансів. 2020. Вип. 4. С. 103–117.
26. Як громадам управляти своєю територією в умовах ринку земель: 7 важливих кроків. Поради та рекомендації фахівців. 2021. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/743/zemreforma-4.pdf>
27. Hrei Vladyslav, Otych Daria, Kryvokulska Nataliia, Homlia Liudmyla, Bohach Yurii. The Role of Communication in Developing Environmental Awareness and Concern for Environmental Issues. *Grassroots Journal of Natural Resources*, Vol.7 No.3 (December 2024). DOI: 10.33002/nr2581.6853.0703ukr14
28. Smart+Connected Digital Platform. URL: <https://www.cisco.com/c/en/us/solutions/industries/smart-connected-communities/smart-connected-digital-platform.html#~tab=solutions>